



Dorpsraad Wijk aan Zee

PLEITNOTA DORPSRAAD WIJK AAN ZEE NAV UITBREIDING WARMBANDWALSERIJ

Zaak: HAA 20/5202 WABOM VOO

De Dorpsraad Wijk aan Zee heeft als doel het welzijn van de bewoners te bevorderen. Dit welzijn wordt ernstig geschaad door de aanwezigheid van Tata Steel, zware industrie. Het staalbedrijf staat op honderden meters van ons dorp. Wij krijgen de volle laag als de wind op ons dorp staat. In de andere gevallen is dat IJmuiden of Beverwijk. Wij spreken voor Wijk aan Zee, maar de problemen zijn van de gehele IJmond.

Dit is de laatste plek waar je een staalbedrijf zou neerzetten. Dat constateerde de directeur IJzer van het staalbedrijf zelf in een bijeenkomst met bewoners. Wij zijn het met hem eens.

Het is van de gekke: in een dichtbevolkt gebied met een kwetsbaar natuureservaat heb je het grootste industrieterrein van Europa. Hier draaien dag en nacht zo'n twintig fabrieken. Als je 's avonds in de duinen loopt met de foute wind, hoor je niet de zee of meeuwen maar gebonk, geraas en fluitsignalen. Alsof je op een perron staat. Je moet dan ook de ramen van de slaapkamer dicht doen. Anders word je wakker van de stank of met prikkende ogen. En de lakens moet je checken. Er kan roet op liggen. De omgeving kan een fabriek van deze omvang niet aan.

Het begon een eeuw geleden met een klein hoogventje. Dat er in 1932 in Wijk aan Zee een sanatorium voor tbc werd geopend, was toen vanzelfsprekend. De bedden werden overdag naar buiten gereden opdat patiënten van de frisse lucht konden genieten.

Begin jaren vijftig draaiden de hoogovens een miljoen ton ruw staal. Begin jaren zeventig stond er een complex dat meer dan vijf miljoen ton ruw staal maakte. Hoe het afliep kunt u op het staatje zien. Ca 7 miljoen ton staal per jaar wordt er gemaakt, voornamelijk voor de export. Iedere week leggen bulkcarriers aan in IJmuiden. 14 miljoen ton grondstoffen gaan hier aan wal. Tonnen grof stof zien wij terug op de duinen, in de vensterbanken en in de zandbak, want 1 à 2 procent van het erts en de kolen verwaait.

Met de uitbreiding van de warmbandwalserij kan Tata Steel de productie nog eens met 500.000 ton per jaar optrekken. Het staalbedrijf is een geïntegreerde operatie waarin alle onderdelen haarscherp op elkaar afgestemd zijn qua tijd, omvang en aanlevering. De plakken die straks extra gewalst kunnen worden moeten wel eerst worden gemaakt. Het bedrijf investeerde al eerder in uitbreiding van de gieterij, de 'leverancier' van de warmbandwalserij.

Er is daarom geen sprake van dat de uitbreiding van de capaciteit van de walserij een losstaand project is. De walserij is een integraal onderdeel van een keten en was de bottle neck. De productieketen waar de walserijen een onderdeel van zijn begint met de aanvoer van grondstoffen en vervolgens de productie van cokes, sinter en pellets.



Daarmee wordt het ruw ijzer in de hoogovens gefabriceerd dat met een temperatuur van 1600 graden naar de oxystaalfabriek gaat om er na bijmenging met schroot staal van te maken. Het vloeibare staal gaat naar de gieterij waar er onder meer plakken van worden gemaakt. De plakken hebben als bestemming de warmbandwalserij. Meer plakken walsen kan alleen maar als je meer ruw ijzer en staal maakt.

Het cumulatieve effect van een NIBM-ontwikkeling wordt volgens de Raad van State in haar nota van toelichting van 2007 op het ontwerpbesluit bepaald door (in het geval van bedrijven) de prognose van de trendmatige ontwikkeling van de bedrijvigheid. Dat is precies wat hier het geval is: uitbreiding van de capaciteit van de walserij met 500.000 ton per jaar (of misschien wel meer gezien de reserve-wals die uitval kan compenseren) houdt in dat op het hele terrein een tandje bijgezet zal worden. Verhoging is al decennialang de trend. De vergunning voor uitbreiding van de walserij zou tenminste moeten garanderen dat het cumulatieve effect op de rest van het terrein en installaties niet leidt tot een belangrijke verslechtering van de luchtkwaliteit en risico's voor de volksgezondheid.

De Provincie heeft het productieplafond voor Tata Steel in 2007 op 8 miljoen ton gesteld. Je zou kunnen zeggen dat de schade voor de omgeving (milieu en gezondheid) is ingecalculeerd in deze veertien jaar oude vergunning. Maar dat is niet zo. Onze kennis over wat schadelijk is, dateert voornamelijk van daarna. De EU-normen voor luchtkwaliteit werden in 2009 geïmplementeerd. Het Schone Luchten Akkoord is van 2020. De belangrijkste onderzoeken over luchtkwaliteit in de IJmond dateren van 2011 en later. De Raad van State heeft, naar aanleiding van zaken over bedreiging van Natura 2000 gebieden door luchtvervuiling, gesteld dat er aan de hand van relevante referentiedata getoetst moet worden. Dat is ook hier aan de orde.

Dat het bedrijf onaanvaardbare risico's voor de volksgezondheid oplevert, zal niemand betwisten. Zelfs het bedrijf zelf niet. Dat zag zich genoodzaakt haar 'roadmap' met achterstallig onderhoud en (vrijwillige) maatregelen tegen stof en geluid te versnellen. En de topman gaf in Nieuwsuur aan dat het ingrijpen eigenlijk eerder had gemoeten.

Een vergunning is geen 'license to kill'. Wie willens en wetens een kind doodrijdt dat buiten de bebouwde kom in een bocht oversteekt, zegt ook niet 'Ja, maar ik mocht tachtig.' Het gedrag pas je aan bij de situatie. Uitbreiding van de productie betekent, zolang er met de huidige technologie wordt gewerkt, simpelweg meer gezondheidsrisico's.

We zien inzake de vergunning van 2008 overeenkomsten met vergunningen aan veeteeltbedrijven nadat er gevallen van Q-koorts waren geconstateerd. De Nederlandse overheid reageerde traag.



De Raad van State stelde vast (in een uitspraak van 27 december 2018) dat de risico's voor de volksgezondheid (hadden) moeten worden meegewogen maar dat er te weinig bekend was over het effect (van de veehouderijen op de volksgezondheid). Daarom had het bij de vergunningverlening onvoldoende gewicht gekregen. De nieuwe insteek moest zijn: uitstoot verminderen en in ieder geval niet vermeerderen omdat daardoor de risico's voor de bevolking onaanvaardbaar toenemen.

Uit de conclusies van de Raad van State blijkt ook dat de Wet op de Publieke Gezondheid iets kan toevoegen aan het Omgevingsrecht. Bijvoorbeeld daar waar je onaanvaardbare risico's kunt voorkomen. Dit gold voor de geitenfokkerijen in Brabant maar het is ons inziens evengoed van toepassing op de IJmond met een zeer vervuilende staalfabriek en een vergunning die in een andere tijd is opgesteld.

De Raad van State legt ook de nadruk op het belang van het oordeel van de GGD. Zowel de GGD als het RIVM stelden meermalen vast dat wonen in de IJmond ongezond is. We citeren een aanbeveling van de GGD in haar aanbiedingsbrief bij het laatste kankerrapport:

“Veranker het meewegen van gezondheidsaspecten bij de vergunningverlening door in het proces de werkwijze waarop over gezondheidsaspecten wordt geadviseerd door de GGD vast te leggen.”

Ook de autoriteiten (staatssecretaris, Provincie) geven toe dat er dringend actie is gewenst in naam van de volksgezondheid. Hun conclusie: de vergunning aan Tata Steel moet verscherpt worden.

Dat was nog voordat – vorige week – de nieuwe WHO-normen bekend werden. Het beleid (Omgevingsvisie Provincie maar ook Beleidsplan Tata Steel 2020-2050 van Provincie en IJmondgemeenten) is gericht op het dwingend halen van de WHO-normen voor luchtkwaliteit in 2030. Dit impliceert dat na de (terechte) verscherping door de WHO het pad naar dit doel om strengere maatregelen vraagt. Had de vergunning gepast binnen dit kader dan is dit nu dus niet meer het geval.

In het genoemde beleidsplan Tata Steel hadden de overheden vermindering van ZZS expliciet als korte termijndoel (voor 2021/2022). De OD stelt evenwel dat zij alleen handelt als uit de herziene ZZS-inventarisatie van Tata blijkt dat de normen worden overschreden of als de vergunning moet worden aangescherpt. Wij vinden dit voorbehoud vreemd. Artikel 2.4 lid 2 van het Activiteitenbesluit is heel helder over de minimalisatieplicht die geldt namelijk in ALLE denkbare situaties. Ook als de immissie onder het maximaal toelaatbare risiconiveau uitkomt. Wij verzoeken dan ook de minimalisatieplicht voor alle ZZS bindend op te nemen in de vergunning.



En dan het geluid waarvan ook in recente jaren is vastgesteld hoe schadelijk dit kan zijn voor de volksgezondheid. De OD wil pas een filter verplichten als na verloop van tijd bewezen kan worden dat er geluidsoverlast is. Lawaai is een van de grote problemen van een warmbandwalserij. De walsen komen met harde klappen op de plakken staal terecht. De plakken worden op hoge snelheid (uiteindelijk 70 km per uur) over rollers 'verwalst'. In het weekeinde van 18/19 september meldden bewoners geluidsoverlast, zowel overdag als 's nachts. 'Het leek een Boeing die overvloog,' aldus een. Het kostte Tata twee dagen om de oorzaak vast te stellen. 'Het is zoveel lawaai dat je niet weet waar het vandaan komt,' aldus de verklaring van een woordvoerder van het bedrijf.

Het bewijst ons punt: geluidsbronnen identificeren in een zee van lawaai is moeilijk en soms onmogelijk. Daarom herhalen we onze oproep aan de OD: maak de installatie van een filter verplicht in de vergunning. Stel bewoners niet bloot aan dit risico dat zo makkelijk te voorkomen is.

Onze andere oproep is bescheiden. Wij vragen gezien de implicaties van de capaciteitsverhoging van de walserij om met een uitgebreide MER de gevolgen voor de hele keten in kaart te brengen. Tenslotte vragen wij om een vergunning die minimaal milieuneutraal is.

Het longfonds schat dat er per jaar 12.000 mensen in Nederland vroegtijdig overlijden door luchtverontreiniging. Wij wonen in hot spot nummer 1. Voor ons zijn de zieken en doden geen statistiek. Het zijn onze burens, onze vrienden en misschien straks wijzelf of onze kinderen.

Wij zijn tegen heug en meug dossiervreters geworden. Omdat we verontwaardigd zijn. Verontwaardigd over een overheid die niet in staat blijkt een schadelijke industrie effectief te beheersen. We zien een overheid die angstig is om het bedrijf de regels strikt op te leggen. De Provincie wijst naar Den Haag. Den Haag wijst naar Brussel en Brussel zegt dat je in Haarlem moet wezen. Daar zijn we nu. Weliswaar bij een ander loket. Maar toch.

Wij spreken u als bestuursrechters aan omdat naar onze overtuiging en met wat wij u hebben aangereikt er bestuursrechtelijk voldoende gronden zijn om aan onze eisen tegemoet te komen.-.